

Sutrikdyta fizinė, psichinė ir emocinė sveikata, įgyti kompleksai, prarasta savivertė ir pasitikėjimas žmonėmis - tai vaikystėje patirto smurto pasekmės, kurios dažnai žmogų lydi visą gyvenimą. Vaiko teisių gynėjai primena, neabejinga ir smurtui nepakanti visuomenė gali padėti vaikui išvengti neigiamų išgyvenimų ir patirčių.

„Vaikas, kaip žmogus ir kaip asmenybė, turėtų augti ir bręsti tokioje aplinkoje, kurioje jaučiasi saugus, yra mylimas, apsuptas dėmesiu ir rūpesčiu. Deja, tokiuose namuose auga ne visi vaikai. Todėl svarbu pastebėti ir suprasti vaiko siunčiamus signalus apie tai, kad jam nesaugu, kad patiria sunkumų šeimoje. Dažniausiai, tokiais atvejais, pagalbos šeimai reikia čia ir dabar. Laiku suteikta pagalba gali padėti šeimai įveikti krizę, užkirsti kelią galimiems vaiko teisių pažeidimams ar net tragedijai. Pasidalindami įtarimais apie galimai kenčiantį vaiką, mes ne skundžiame ar kaltiname, bet rūpinamės vaiku, nepaliekame jo vieno ir vienišo tyloje spręsti jam per didelių problemų“, – sako Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos vadovė Ilma Skuodienė

Kas liudija, kad vaikui reikia pagalbos

Apsaugoti vaiką nuo bet kokios rūšies smurto, užtikrinti jo saugumą, pasirūpinti jo fizine ir emocine sveikata – kiekvieno suaugusio žmogaus pareiga. Tarnybos Pagalbos vaikams ir šeimoms skyriaus vyresnioji patarėja Neringa Miknytė sako, jog apie tai, kad vaikui nesaugu, šeima susiduria su sunkumais, gali liudyti vaiko siunčiami ženklai.

„Jeigu vaikas nelanko mokyklos, be pateisinamos priežasties praleidžia pamokas arba į mokyklą ateina nuolat pavargęs, neišsimiegojęs, neparuošęs namų darbų, neturi mokyklinių priemonių, tai rimti ženklai, kad vaiko šeimoje ne viskas gerai“, – sako vaiko teisių gynėja.

Ji taip pat rekomenduoja atkreipti dėmesį ar vaiko artimieji nevengia kontakto su mokytojais, mokyklos specialistais, pasirūpina, kad laiku būtų atliekami privalomi vaiko sveikatos patikrinimai, ar domimasi vaiko mokslo pasiekimais ir pan.

„Jeigu pastebime, kad vaikas serga, karščiuoja, yra sužalotas, bet nėra gydomas, turi specialiųjų poreikių, bet tėvai ar globėjai jų netenkina, vaiko negydo arba gydo priemonėmis, kurios kenkia vaiko sveikatai – atkreipkime į tai dėmesį. Atminkime, kad tėvų, globėjų abejingumas, nesirūpinimas vaiku daro neigiamą įtaką vaiko vystymuisi, auklėjimui, ugdymui, prieštarauja geriausiems jo interesams“, – sako N. Miknytė.

Savęs žalojimas, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, pavojų paties ar aplinkinių saugumui

ir sveikatai keliantis elgesys, pasikartojantis bėgimas iš namų, oro sąlygų neatitinkantys drabužiai – tai labai svarbūs signalai, pranešantys apie tai, kad vaikui reikia pagalbos.

„Stebėkime ir vaiko elgesį – tas, kuris linkęs smurtauti, prieš kitus naudoti jėgą, savintis svetimus daiktus, greičiausiai namuose nėra saugus ir patiria smurtą. Apie sunkumus namuose gali byloti ir agresyvus suaugusiųjų elgesys, nesaugi, vaikui augti ir ugdytis netinkama aplinka. Sumušimai, mėlynės, kitos smurto žymės – tai ypatingai rimti ženklai, bylojantys, kad turime padėti vaikui“, – teigia vaiko teisių gynėja.

Pasidalinę įtarimais, išreiškiate nerimą dėl vaiko

Bet koks smurtas – fizinis, psichologinis, seksualinis ar nepriežiūra – sukelia daug ilgalaikių ir trumpalaikių neigiamų pasekmių vaikui. Netinkamas elgesys trikdo vaiko sėkmingą vystymąsi, neigiamai veikia socialinius įgūdžius ir gebėjimus.

„Mes kiekvienas galime padėti užkirsti kelią nederamam elgesiui su vaiku, padėti išvengti tragedijų. Supraskime, pasidalindami įtarimais apie galimai kenčiantį vaiką, išreiškiame nerimą ir rūpestį, o ne ką nors kaltiname ar skundžiame. Juk vaikas – pažeidžiamiausias ir jautriausias mūsų visuomenės narys“, – netoleruoti jokios smurto formos prieš vaikus ir būti atsakingais ragina vaiko teisių gynėja.

Pasak N. Miknytės, reaguodami ir nagrinėdami pranešimus apie galimus vaiko teisių pažeidimus vaiko teisių gynėjai visuomet bendrauja su šeimos nariais, išklauso vaiko nuomonę, vertina situaciją namuose ir vaiko socialinėje erdvėje. Jeigu pranešimas nepasitvirtina, tiesiog baigiamas jo nagrinėjimas. Tačiau krizę išgyvenančiai šeimai, paprastai pagalbos reikia nedelsiant, o laiku suteikta pagalba padeda išsaugoti gerus tarpusavio santykius šeimoje, padeda užtikrinti vaiko saugumą. Todėl labai svarbu, kad vaiko teisių gynėjai galėtų laiku inicijuoti pagalbą vaikui ir šeimai.

Jeigu kyla bent menkiausių įtarimų, atsiranda nerimą keliančių aplinkybių, kad vaikui namuose nesaugu, kad juo tinkamai nesirūpinama – nedvejodami praneškime apie tai policijos pareigūnams arba vaiko teisių gynėjams. Dėmesio ir pagalbos mūsų vaikams nebus per daug.

